

Benvolgut company/a,

Us adrecem la present comunicació relativa a les principals qüestions que ens han estat plantejades respecte la figura de l'exequatur, atenent a l'interès que poden presentar per tots els companys/es adscrits Al Torn d'Ofici especialitat civil, als que els hi pugui ser realitzades designacions per aquest procediment.

1.- Naturalesa jurídica de l'exequatur

Les sentències estrangeres no són títol executiu a Espanya, és a dir, de la seva sola existència no neix cap dret per a despatxar execució en el nostre país, ni tampoc vinculació de cap tipus per als Jutges i Tribunals espanyols.

Això, però, no obstaculitza la possibilitat de que una sentència estrangera pugui tenir força executiva a Espanya, però solament si un Jutge o Tribunal espanyol la concedeix expressament.

En aquest sentit, la potestat per a concedir o denegar força executiva a una sentència estrangera correspon en exclusiva al Jutges espanyols i es realitza mitjançant el procediment d'homologació anomenat *exequatur*.

Així, doncs, l'objecte de *l'exequatur* és l'examen dels pressupostos del dret a que aquesta sentència sigui homologada i, per tant, sol·licitar l'execució forçosa a Espanya de la sentència estrangera i fer valer, d'altra banda, la seva autoritat de cosa jutjada en un altre procés idèntic o connex que es segueix davant dels tribunals espanyols.

2.- Marc Normatiu

La regulació del sistema de *l'exequatur* es troba recollit a l'article 523 de l'actual Llei d'Enjudiciament Civil (Llibre III DE L'EXECUCIÓ FORÇOSA I DE LES MESURES CAUTELARS) que disposa que:

1. *Per a que les sentències fermes i altres títols executius estrangers portin aparellada execució a Espanya s'estarà allò que es disposa en els Tractats internacionals i a les disposicions legals sobre cooperació jurídica internacional.*

2. En tot cas, l'execució de sentències i títols executius estrangers es portarà a terme a Espanya d'acord amb les disposicions de la present Llei, excepte que es disposi una altra cosa en els Tractats internacionals vigents a Espanya.

De conformitat amb aquest article, per a què les sentències fermes i altres títols executius estrangers puguin ser executius a Espanya s'hauran de tenir en compte les previsions dels Tractats Internacionals i les Disposicions legals sobre cooperació jurídica internacional.

En aquest sentit, cal destacar que la Disposició final vintena de la Llei d'Enjudiciament Civil estableix que en *el termini de sis mesos a comptar des de la data d'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern remetrà a les Corts Generals un projecte de Llei sobre cooperació jurídica internacional en matèria civil.*

D'altra banda i atès que en l'actualitat, encara no s'ha desenvolupat una normativa específica en la matèria i d'acord amb el tercer punt de la disposició derogatòria única de la LEC que manté vigents els articles 951 a 958 de la Llei d'Enjudiciament Civil de 1881, relatius a l'eficàcia a Espanya de sentències dictades per tribunals estrangers, aquesta serà la regulació a tenir en compte alhora de determinar el procediment aplicable al reconeixement i execució de les sentències estrangeres en el nostre país.

D'acord amb aquesta regulació podem distingir tres règims per a la concessió de l'*exequatur* que podríem qualificar de general, de reciprocitat i de condicions.

Abans de procedir a l'estudi de cadascuna d'elles, caldria assenyalar que cadascun dels règims és exclouent de l'altre, en el sentit que, solament en defecte de Tractat específic sobre reconeixement i execució de sentències s'estarà al règim legal de reciprocitat i si aquesta reciprocitat no existeix o no pot ser provada, acudirem al règim de condicions.

En aquest sentit i en relació al règim legal previst a la LEC podran ser objecte de reconeixement a Espanya les sentències fermes dictades a països estrangers i que reuneixin els requisits formals que li atorguin eficàcia en el país on van ésser dictades, per tant, no cap la possibilitat de reconèixer efectes en supòsits com el de les mesures cautelars.

No obstant l'anterior, cal tenir en compte que, actualment, i d'acord un criteri jurisprudencial, cal equiparar a les sentències fermes les resolucions Actes Notarials Cubanes, les resolucions del Govern Civil Noruec i les dictades pel Ministeri de Justícia de Islàndia, també ho són les dictades pels *Adules* (Notaris de Marroc) quan atorguen el divorci, són homologades pel Jutge Notarial (CADI).

a.- Règim General per a l'homologació de sentències estrangeres a Espanya

El règim general per a l'homologació de títols està recollit a l'article 951 de la LEC i disposa que *les sentències fermes pronunciades en països estrangers tindran a Espanya la força que estableixin els Tractats respectius.*

Per tant, si existeix Tractat internacional subscrit i ratificat entre Espanya i el país d'origen es concedirà l'*exequatur* quan concorrin les circumstàncies que especifiqui aquest Tractat. Hem de diferenciar entre els Tractats Multilaterals i els Bilaterals.

Entre els Convenis Multilaterals hem de fer referència als Convenis de Brussel·les 1968 i de Lugano, així com també al Reglament CE 2201/03, de 27 de novembre de 2003 aplicable a partir de l'1 de març de 2005, a excepció dels articles 67, 68, 69 i 70 aplicables des de l'1 d'agost de 2004, aquest Reglament substitueix al reglament de CE 1347/00 vigent fins les dates abans ressenyades.

Entre els Convenis Bilaterals, trobem els que exclouen la matèria matrimonial, així : BRASIL, EL SALVADOR (2000), ISRAEL (1999), MÈXIC, RUMANIA i URUGUAY, i d'altra banda, els que inclouen la matèria matrimonial, així: BULGARIA, COLOMBIA, XINA, SUÏSSA, MARROC (1997).

b.- Règim de reciprocitat per a l'homologació de sentències estrangeres a Espanya

El règim de reciprocitat per a l'homologació de títols està recollit a l'article 952 de la LEC que estableix que en el cas que *no hi hagués Tractats especials amb la nació en que s'hagin pronunciat, tindran la mateixa força que en aquesta es dones a les executòries dictades a Espanya*, és a dir, determina que la concessió de l'*exequatur* és condicional a allò que en resulti de la reciprocitat amb el país d'origen.

Igualment, l'article 953 de la LEC preveu que *si l'executòria tingués el seu origen en una nació en la qual per jurisprudència no es doni compliment a les dictades pels Tribunals espanyols, no tindrà força executiva a Espanya*

Així, doncs, en defecte de Tractat, la sentència estrangera pot ser homologada a Espanya si en l'Estat d'origen es concedeix *exequatur* a les sentències espanyoles.

Aquesta reciprocitat, tal com es deriva dels preceptes de la LEC, pot operar com a criteri positiu, és a dir, s'homologa a Espanya la sentència estrangera perquè en aquell país s'homologa a les espanyoles; o bé com a criteri negatiu, s'exclou definitivament la concessió de l'*exequatur* perquè en el país d'origen no s'homologuen les sentències espanyoles.

c.- Règim de condicions per a l'homologació de sentències estrangeres a Espanya

En els casos en què no existeixi ni Tractat, ni reciprocitat amb el país origen de la sentència s'estarà al règim de condicions que regulen els articles 954 i ss. de la LEC.

En aquest sentit, els requisits que s'han de reunir són:

- que l'executòria hagi estat dictada com a conseqüència de l'exercici d'una acció personal.
- que no hagi estat dictada en rebel·lia.

- que l'obligació per al compliment de la qual s'hagi procedit sigui lícita a Espanya.
- que la carta executòria reuneixi els requisits necessaris a la nació en que s'hagi dictat per a ser considerada com a autèntica, i els que les lleis espanyoles requereixin perquè faci fe a Espanya.

A més, la praxis del Tribunal Suprem a ampliat els anteriors requisits a:

- que la part que pretengui l'homologació acrediti la fermesa de la sentència.
- que es verifiqui la competència del Jutge d'origen.
- que no existeixi un procediment pendent a Espanya sobre la mateixa qüestió.

3.- Procediment de l'exequatur

L'article 22.1 de la Llei Orgànica del Poder Judicial determina que correspon als Jutjats espanyols la competència per al reconeixement d'efectes executius a una sentència estrangera. Així, doncs, no és possible l'execució directa de les sentències dictades per Tribunals d'un altre Estat.

En aquest sentit, cal destacar que reconeixement i execució de sentència són dos qüestions diferents, l'Estat pot comprometre's a reconèixer les sentències estrangeres que reuneixin certs requisits, pot obligar-se mitjançant Tractat a executar en el seu territori les sentències dictades en altres Estats, i acceptar procediments ràpids i simplificats de reconeixement però es reserva sempre la potestat d'homologar-les i decidir si han de ser o no executades en el nostre país.

Fet aquest incís, i en relació al procediment, la LEC estableix que la competència per conèixer i decidir sobre l'homologació d'una sentència estrangera correspon al Tribunal Suprem (article 955).

Amb posterioritat, però, amb l'entrada en vigor de la Llei 62/2003, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, es modifica el redactat de l'esmentat article i s'estableix que *sens perjudici d'allò que es disposa en els tractats i altres normes internacionals, la competència per a conèixer de les sol·licituds de reconeixement i execució de sentències i altres resolucions judicials i arbitrals estrangeres correspon als Jutjats de Primera Instància del domicili o lloc de residència de la part front a la que es sol·licita el reconeixement o execució, o del domicili o lloc de residència de la persona a qui es refereixin els efectes d'aquestes; subsidiàriament la competència territorial es determinarà pel lloc de l'execució on aquelles sentències i resolucions hagin de produir els seus efectes* (article 136 de la Llei 62/2003).

Així doncs, un cop determinada la competència per a conèixer i decidir sobre la homologació, el procés s'inicia mitjançant escrit en el qual es determini amb precisió els fets, el que es demana i davant de qui es demana.

Segueix el procediment donant tràmit d'audiència a la part front a la qual es sol·licita l'*exequatur*, qui té 30 dies per a comparèixer i 9 dies per contestar. D'altra banda, també es dona audiència al Ministeri Fiscal.

En aquest sentit, el demandat pot oposar-se a la concessió d'aquest, per motius de dret processal i també per absència dels requisits de l'*exequatur*, però no per raons de fons.

Escoltades les parts el "Tribunal" examina si concorren els requisits que siguin necessaris i resol concedint o denegant la homologació, davant d'aquesta resolució no cap posterior recurs. La resolució denegatòria, però, no significa que no pugui tornar-se a instar sol·licitud d'*exequatur*.

D'altra banda, cal assenyalar que en el cas del Procediment d'*exequatur* d'una resolució, el país origen de la qual, sigui signatari del Conveni de Brussel·les, el procediment ve establert en el propi Conveni i destaca la peculiaritat que en els casos de Sentències dictades en països que pertanyen a la Unió Europea, no és exigible que aquestes siguin fermes.

4.- L'exequatur i la sol·licitud de benefici de justícia gratuïta

Tal i com estableix el Decret 252/1996, de 5 de juliol, de creació de les comissions d'assistència jurídica gratuïta, de regulació del procediment per al reconeixement del dret d'assistència jurídica gratuïta i de la subvenció per a les actuacions professionals dels advocats i procuradors, les sol·licituds de justícia gratuïta es presentaran a les dependències habilitades del Col·legi d'Advocats corresponent al partit judicial de l'òrgan que hagi de conèixer del procés principal, o davant del domicili del sol·licitant, en aquest últim cas, l'òrgan judicial remetrà la sol·licitud el més aviat possible al col·legi d'advocats territorialment competent.

En aquest sentit, cal recordar que l'article 136 de la Llei 62/2003, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, pel qual es modifica l'article 955 de la LEC, disposa que **la competència per conèixer de les sol·licituds de reconeixement i execució de sentències i altres resolucions judicials i arbitrals estrangeres correspon**, sens perjudici d'allò que es disposa en els tractats i altres normes internacionals, als Jutjats de Primera Instància del domicili o lloc de residència de la part front a la que es sol·licita el reconeixement o execució, o del domicili o lloc de residència de la persona a qui es refereixin els efectes d'aquestes i subsidiàriament la competència territorial es determinarà pel lloc de l'execució on aquelles sentències i resolucions hagin de produir els seus efectes.